

El Salvador

Plan on työskennellyt El Salvadorissa vuodesta 1976 ja toimii kolmella ohjelma-alueella. Kaikkiaan maassa on 39 000 kummilasta.

Vajaan seitsemän miljoonan asukkaan El Salvador on yksi Latinalaisen Amerikan väkivaltaisimmista valtioista. Joka päivä maassa kuolee väkivaltaisesti keskimäärin 13 ihmistä, joista monet ovat nuoria. Jengiväkivallan lisäksi lapset kärsivät seksuaalisesta hyväksikäytöstä. Joka kolmas elsalvadorilainen synnyttäjä on 10–19-vuotias tyttö.

Osittain väkivalta selittyy köyhyydellä: yli kaksi miljoonaa elsalvadorilaista elää slummeissa, joita YK kuvaa vaarallisiksi. Nuoret ovat työttömiä ja alityöllistettyjä. Keskimäärin elsalvadorilaiset perheet tienaa vuodessa 365 euroa, joka kattaa kaksi kolmasosaa välttämättömistä menoista.

Viime vuonna El Salvadoria koettelivat myös trooppiset myrskyt, kuten Ida, Agatha ja Alex. Uhreista valtaosa oli lapsia.

Plan jatkoi työtään elsalvadorilaisten lasten oikeuksien edistämiseksi. Se pyrki vaikuttamaan El Salvadorin päättäjiin, jotta lasten ja nuorten asema paranisi kaikilla yhteiskunnan tasoilla. Lisäksi lapset, vanhemmat, opettajat ja viranomaiset oppivat ehkäisemään väkivaltaa ja auttamaan hyväksikäytön uhreja.

Plan toimii 66 maassa eri puolilla maailmaa. Tavoitteena on tarjota maailman lapsille parempi tulevaisuus. Planin kaikkien kehitysyhteistyöohjelmien perustana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus.

Vuosiraportti esittelee tilannetta heinäkuusta 2009 kesäkuuhun 2010. Maan nykyiset olosuhteet saattavat poiketa kuvatusista.

Miksi Plan toimii El Salvadorissa?

1. Lapsilla on oikeus elämään – joka päivä yksi alle 18-vuotias lapsi kuolee väkivallan uhrina.
2. Lapsilla on oikeus terveyteen – nyt joka neljäs maaseudun lapsi on kitukasvuinen eli ikäänsä nähden liian lyhyt.
3. Lapsilla on oikeus koulutukseen – tällä hetkellä joka kolmas peruskoulun aloittanut lapsi keskeyttää opintonsa.
4. Lapsilla on oikeus mielipiteisiin – aikuiset päättävät lasten asioista ilman, että he kuuntelevat lasten näkemyksiä.

Planin työn painopisteet El Salvadorissa

- Parantaa lasten ja heidän äitiensä hyvinvointia tukemalla neuvoloiden toimintaa.
- Vahvistaa nuorten tietoisuutta seksuaali- ja lisääntymisterveydestä.
- Parantaa tietoisuutta puhtaan veden, sanitaation ja hygienian tärkeydestä.
- Vahvistaa esi- ja perusopetuksen laatua kehittämällä opettajien ammattitaitoa.
- Vähentää lasten kaltoinkohtelua kouluissa ja kotona.

LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUS

Sopimuksessa on 54 artiklaa. Sopimus velvoittaa turvaamaan kaikille lapsille ja nuorille

- 1) osuuden yhteiskunnan voimavaroista
- 2) oikeuden suojeluun ja huolenpitoon
- 3) oikeuden osallistua ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti itseään koskevaan päätöksentekoon.

- Parantaa nuorten toimeentulomahdollisuuksia.
- Vahvistaa perheiden ruokaturvaa monipuolistamalla maataloutta ja toimeentulomahdollisuuksia.
- Vahvistaa lasten osallistumismahdollisuuksia.
- Vahvistaa El Salvadorin katastrofivalmiutta.

Planin työn tavoitteena on, että yhteisön jäsenet etsivät itse ratkaisunsa ja päättävät toteutettavien hankkeiden tärkeysjärjestyksen, sillä he ovat oman elämänsä parhaita asiantuntijoita.

Planin työ 2010

Kaksi terveyskeskusta Planin ohjelma-alueilla vastaanotti lääkkeiden lisäksi valistusaineistoa lintuinfluenssan, dengue-kuumeen, ripulin ja aliravitsemuksen ehkäisemisestä. Kahdeksassa terveyskeskuksessa 40 terveysvalistajaa ja 200 vanhempaa perehtyivät lastentauteihin ja ravitsemukseen.

Plan tarjosi ruokaa 4 688 alle kolmevuotiaalle lapselle, 907 odottavalle ja imettävälle äidille, 859 vanhukselle sekä 122 hiv-positiiviselle. Aikuiset saivat myös ravitsemuskoulutusta. 1 600 perhettä paransi ruokaturvaansa vihannesten luomuviljelyllä. Yhtä monta perhettä oppi käsittelemään jätteitään ja vähensi siten lastensa sairastumisriskiä.

Nuorisoverkostot kouluttautuivat valistamaan hiv/aidsista, seksuaali- ja lisääntymisoikeuksista sekä seksuaalisen väkivallan ehkäisystä.

Vain puolet elsalvadorilaisista 4–6-vuotiaista lapsista käy esikoulua, joka selvästi kohentaisi heidän valmiuksiaan pärjätä peruskoulussa. Lisäksi vain neljä kymmenestä esikouluopettajasta on pätevä. Siksi Plan kehitti edelleen esiopetuksen laatua muun muassa kouluttamalla opettajia. Samalla se osallistui El Salvadorin varhaislapsuutta koskevan politiikan ja toimintastrategian hahmottelemiseen.

Kouluissa Plan kampanjoi väkivallattoman opetuksen puolesta. Lisäksi 4 356 koululaista opiskeli talous- ja yhteiskuntatietoutta osana Aflatoun-ohjelmaa.

Väkivaltaa kokeneiden lasten ja naisten keskus avasi ovensa San Isidrossa. Vastaavasti La Libertadin maakunnassa kymme-

nen uutta keskusta ryhtyi auttamaan 800 lapsityöläistä. Plan jatkoi kampanjaansa, joka kehotti ihmisiä käyttämään kaikkia kuutta aistiaan lapsiin kohdistuvan väkivallan havaitsemiseksi ja torjumiseksi. Lisäksi 15 kuntaa ja 29 koulua perehtyivät katastrofivalmiuteen.

Kohokohdat

10 000 nuorta on seurannut hiv/aidsista ja seksuaalisesta väkivallasta kertovia teatteriesityksiä.

1 336 perhettä on saanut hätäapua Ida- ja Agatha-myrskyjen tuhoista selviytymiseen.

105 lasten ja nuorten järjestöä on käynnistänyt toimintansa.

397 perhettä on osallistunut mikroluottohankkeisiin.

Terveys

Vuoden 2010 saavutuksia

150 terveydenhoitoalan ammattilaiselle koulutusta

1 208 kuivakäymälää rakennettu

32 sanitaatiokomitealle koulutusta

Niña Heydi järjestää kotikyläänsä puhdasta vettä

Pieni kylä sijaitsee kuivassa ja kivisessä maastossa La Libertadin maakunnassa. Vuosikymmeniä kylän asukkaat haaveilivat omasta juomavesijärjestelmästä, sillä naiset ja lapset joutuivat käyttämään joka päivä pari tuntia vedenhakuun. Viisi vuotta sitten kyläläiset ryhtyivät Planin ja kunnan tuella tuumasta toimeen.

Suunnittelusta ja toteutuksesta vastaavan komitean ainoa naisjäsen Heydi kannusti kyläläisiä jatkamaan rakentamista ongelmista huolimatta. Kun insinöörit tulivat kylään testaamaan vesijärjestelmää, naiset itkivät, muistelee Niña Heydiksi kutsuttu 32-vuotias nainen.

”Ensimmäistä kertaa meidän kylässämme oli vettä. Se oli mahtavaa, sillä nyt lastemme ei tarvinnut hakea vettä joesta.”

Oma vesi kohensi myös kylän lasten terveyttä, sillä viitisentoista prosenttia alle viisivuotiaiden lasten ripuleista aiheutuu likaisesta vedestä. Niña Heydin kylässä puhdas vesi ja hygienia-

kasvatus laskivat suolistosairauksien määrää ratkaisevasti.

Nuorten osallistuminen

Gabriela auttaa kaltaisiaan yksinhuoltajaäitejä

Chalatenango on yksi El Salvadorin suurimmista ja köyhimmistä maakunnista. Ihmiset elävät äärimmäisessä puutteessa, ja monet nuoret suuntaavat siirtolaisiksi Yhdysvaltoihin. Plan on vuosien ajan tarjonnut nuorille koulutusta, joka vahvistaa heidän itsetuntoaan sekä antaa tietoa perheväkivallasta, sukupuolten tasa-arvosta, lasten oikeuksista ja rauhan kulttuurista.

Gabriela on yksi koulutuksen läpikäyneistä nuorista. 22-vuotias yksinhuoltajaäiti vastaa myös isänsä ja sisarustensa elatuksesta. Silti hän ajaa antaumuksella nuorten asiaa monilla foorumeilla. Lisäksi hän opiskelee taloushallintoa yliopistossa.

”Planin stipendi auttoi minua jatkamaan opiskeluni, vaikka olin raskaana. Kotikunnassani Agua Calientessa kaikilla nuorilla naisilla ei ole vastaavaa mahdollisuutta. Siksi halusin auttaa ja perustin Amor de Madre -järjestön. Nyt haaveilemme naisten talosta, jossa voisimme järjestää koulutuksia ja tukea raskaana olevia nuoria tyttöjä.”

Amor de Madren jäsenet tukevat toisiaan taloudellisesti ja suunnittelevat myös osuustoimintayrityksen perustamista.

Perheiden toimeentulo

Vuoden 2010 saavutuksia

193 naiskäsityöläiselle koulutusta

150 perheelle tukea kanalan perustamiseen

Naiset kouluttavat lapsensa myymällä nukkeja

Kylässä Cuscatlánin maakunnassa 12 naista valmistaa maisin kuorista ja parafiinista nukkeja, kukkia ja joulukoristeita myyntiin. Plan on tarjonnut koulutusapua tuotekehityksessä, kaupallistamisessa ja verkottumisessa. Lisäksi naiset ovat perehtyneet tasa-arvokysymyksiin ja lasten oikeuksiin. Nyt naiset myyvät tuotteitaan lähikuntien kukkakaupoissa ja ansaitsevat keskimäärin 50 euroa kuukaudessa.

Aivan ongelmitta naisten yrittäjän taival ei ole sujunut.

”Aluksi mieheni raivostui ja väitti, että livistän kotitöistä.

Kerroin hänelle sukupuolten tasa-arvosta ja työstäni, joka tuottaa rahaa kotiin ja lapsille. Nykyään hän jopa auttaa minua tekemään nukkeja ja kukkia”, kertoo Rosa, yksi naisyrittäjistä.

Naiset tarvitsivat myös harjaannusta kirjanpidosta ja kustannuslaskelmista.

”Parin vuoden kuluttua haluamme myydä tuotteitamme Guatemalan ja Hondurasin markkinoilla. Suuremmilla voitoilla autamme lapsiamme kouluttautumaan ammattilaisiksi”, sanoo naisia kouluttanut Nuria.

Tulevaisuus

Tänä vuonna Plan jatkaa pitkäjänteistä yhteistyötä lasten ja aikuisten kanssa heidän elinolojensa parantamiseksi. Tavoitteena on kaikkien lapsen oikeuksien toteutuminen.

El Salvadorissa nykyiset hankkeet jatkuvat vuoteen 2011 asti. Tänä vuonna Plan panostaa El Salvadorin uuden lapsilainsäädännön toimeenpanoon ja lasten osallistumismahdollisuuksien luomiseen.

Kiitos, että kummina sinä teet mahdolliseksi hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen El Salvadorissa.

USKO LAPSIIN

Plan Suomi Säätiö | Pasilanraitio 5, 2. krs | 00240 Helsinki | Puh (09) 6869 800 | Faksi (09) 6869 8080 | plan.fi

